

The impact of globalization on Iranian and Swedish citizens

Reza Rahmati*

Received: ۲۰۱۹/۰۷/۳۱

Accepted: ۲۰۱۹/۰۹/۳۰

Good Citizenship is one of the most important principles of good governance. Throughout history, citizenship has taken on many characteristics. This literature has developed, especially since the French Revolution. Adding transparency, responsibility, accountability and participation to good governance faced citizenship to new issues. One of the most important intellectual influences from the ۱۹۷۰s is the impact of globalization on the model of citizenship. There are now many conversations and debates about global citizenship and its compliance with global standards. The question is, "How do Iranian and Swedish citizens view globalization"? To answer this question, first, the indicators and standards of global citizenship are studied and, then, statistical population is researched by quantitative methods. What is clear is that social networks, the communications revolution, information technology, and the Information age in general, have failed to make global citizens sociable in different societies equally. This study is in terms of purpose, practical, in terms of method, descriptive-analytical and in terms of data collection, survey.

Keywords: Globalization, Citizenship, Governance, I.R.Iran, Sweden, Responsibility, Transparency, Social participation.

* Assistant Professor of International Relation at Bu-Ali Sina University, Hamedan, I.R. Iran.
r.rahmati@basu.ac.ir

مطالعه تطبیقی تأثیر جهانی شدن بر شهروندان ایرانی و سوئدی

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۰۵/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۰۷/۰۸

رضا رحمتی*

چکیده

در گذر تاریخ، شهروندی شاخص‌ها و مؤلفه‌های متعددی را به خود گرفته است. اضافه شدن مؤلفه‌هایی چون شفافیت، پاسخ‌گویی، مسئولیت‌پذیری و مشارکت‌جویی در حکمرانی خوب، شهروندی را نیز متعاقباً با این مسائل مواجه و روبه‌رو ساخته است. یکی از مهم‌ترین تأثیرات فکری از دهه ۱۹۷۰ میلادی به بعد، تأثیر جهانی شدن بر مدل شهروندی و شکل‌گیری مفهوم تازه‌ای بنام شهروند جهانی است. به‌گونه‌ای که اکنون مباحث بسیاری در خصوص شهروندی جهانی و پیروی از استانداردهای جهانی در این مدل از شهروندی وجود دارد. سؤالی که در این‌جا مطرح است این‌که «شهروندان ایرانی و سوئدی نسبت به شهروندی جهانی چه نگرشی دارند؟» برای پاسخ به این سؤال، ابتدا شاخص‌ها و استانداردهای شهروندی جهانی بررسی شده و بعد از آن با استفاده از روش‌های کمی جامعه آماری مورد مطالعه قرار گرفته است. موضوعی که روشن است اینکه شبکه‌های اجتماعی، انقلاب ارتباطات، فناوری اطلاعات و به‌طور کلی عصر ارتباطات، نتوانسته شهروندان جهانی را در نقاط مختلف به یک اندازه جامعه‌پذیر کند که این موضوع نیز به دلایل متعددی برمی‌گردد. پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و به لحاظ روش، توصیفی-تحلیلی و به لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها، از نوع پیمایش میدانی است.

واژگان کلیدی: جهانی‌شدن، شهروندی، حکمرانی، جمهوری اسلامی ایران، سوئد، مسئولیت‌پذیری، شفافیت، مشارکت اجتماعی.

مقدمه

بیان مسأله: اگرچه جهانی شدن پدیده‌ای فراگیر است، اما نحوه مواجهه ملت‌های مختلف با آن یکسان نیست؛ به گونه‌ای که می‌توان دو سر پیوستار «برخورد امنیتی» و «برخورد غیرامنیتی» با جهانی شدن را نزد کشورهای گوناگون مشاهده کرد. از این منظر مسئله اساسی‌ای که مطرح می‌شود این است که چگونه می‌توان تأثیرات ناشی از جهانی شدن را بر حوزه شهروندی مدیریت کرد تا شاهد امنیتی شدن این پدیده نباشیم.

اهمیت: ورود به موضوع «جهانی شدن و شهروندی» از آن حیث برای جامعه ما اهمیت دارد که به اصلاح و ارتقای فرهنگ عمومی و در نتیجه کاهش آسیب‌پذیری‌ها و تهدیدات از ناحیه جهانی شدن، کمک می‌کند. بر این اساس موضوع دارای اهمیت کاربردی و راهبردی است.

ضرورت: ضعف مطالعات بومی در این زمینه و کم‌توجهی به پیمایش‌های میدانی که از وضعیت فعلی جامعه حکایت دارد، می‌تواند به وابستگی نظری و انزوای رفتاری منجر شود که هر دو تضعیف سیاست‌های شهروندی در کشور را در پی دارند.

سوال‌ها: سؤال اصلی این تحقیق این است که «شهروندان ایرانی و سوئدی نسبت به شهروندی جهانی چه نگرشی دارند؟» در این چارچوب، سؤال‌های فرعی تحقیق سازماندهی شده‌اند:

- شهروندان ایرانی نسبت به دانش‌های جهانی چه نگرشی دارند؟
- شهروندان ایرانی نسبت به مهارت‌های جهانی چه نگرشی دارند؟
- شهروندان ایرانی نسبت به نگرش‌های جهانی چه نگرشی دارند؟
- شهروندان سوئدی نسبت به دانش‌های جهانی چه نگرشی دارند؟
- شهروندان سوئدی نسبت به مهارت‌های جهانی چه نگرشی دارند؟
- شهروندان سوئدی نسبت به نگرش‌های جهانی چه نگرشی دارند؟

۱. پیشینه تحقیق

در ارتباط با جهانی شدن و شهروندی، مطالعات بسیاری انجام و نتایج آنها منتشر شده

است. با توجه به دیدگاه مقاله حاضر که به بررسی تأثیر جهانی شدن بر شهروندی جهانی تمرکز دارد، این منابع را می‌توان به دو دسته اصلی تقسیم کرد:

۱-۱. متون نظری معطوف به تأثیر جهانی شدن بر شهروندی

در این متون نویسندگان به مسائل نظری و استدلال‌های قیاسی ناظر بر میزان تأثیر انقلاب اطلاعات و فناوری ارتباطاتی بر حکمرانی و به تبع آن شهروندی می‌پردازند. اگرچه توجه به متون نظری در بحث حاضر ضروری است، اما برای سنجش نگرش جوامع هدف، کافی نیست، بنابراین درجه روایی این متون چندان بالا نیست. در همین زمینه می‌توان به نظرات نویسندگانی چون مانوئل کاستلز (۲۰۰۶، Castells)، پیتر اسمیت (۲۰۰۲، Smith)، جان بیلینس (بیلینس، ۱۳۸۸)، دیوید هلد (۲۰۰۰، Held)، آرت شولت (شولت، ۱۳۸۸) و رابرت دال (دال، ۱۳۷۹) اشاره داشت.

۲-۱. متون تحلیلی معطوف به تأثیر جهانی شدن بر شهروندی

به دلیل غلبه رویکرد نظری در مطالعه پدیده‌ها در دانش سیاست، به رویکرد پیمایشی در بررسی رابطه بین پدیده‌ها کمتر توجه شده است که مطالعات مربوط به تأثیر جهانی شدن بر شهروندی و حکمرانی نیز از این امر مستثنا نیستند. با این حال مطالعات پیمایشی را می‌توان در آثار نویسندگانی چون پیتر اسمیت، خصوصاً مطالعاتی که پیرامون تأثیر شبکه‌های اجتماعی، انقلاب ارتباطات و فناوری‌های اطلاعاتی بر شهروندان کانادایی داشته (Smith, ۲۰۰۲) و یالستان که در رساله در دانشگاه کوک در استانبول به بررسی تأثیر جهانی شدن بر رخدادهای فرهنگی توجه داشته (Yalcintan, ۲۰۰۵)، مشاهده کرد. پژوهشگران ایرانی علم سیاست نیز تحقیقات موردی محدودی با رویکرد تحلیلی و انجام پژوهش‌های میدانی داشته‌اند (مولایی، ۱۳۹۷ و غفاری هشجین، ۱۳۹۷).

بر این اساس مشخص می‌شود که وجه تمییز پژوهش حاضر با متون موجود این است که در این پژوهش، مسئله نظری به صورت یک مدل مفهومی مورد توجه بوده و مطالعه مقایسه‌ای جوامع هدف نیز با پیمایش میدانی بررسی شده است. بنابراین از تکیه صرف به مطالعات کتابخانه‌ای و نظری پرهیز شده و تلاش گردیده تا کمبود موجود در

متون حاضر در خصوص بررسی جهانی شدن پوشش داده شود و از این حیث متن حاضر دارای نوآوری روشی و رویکردی است.

۲. مبانی مفهومی و نظری

۲-۱. جهانی شدن

تعاریف متعددی از جهانی شدن ارائه شده که می‌توان آنها را در دودسته پروژه‌ای و پروسه‌ای از جهانی شدن قرار داد. محقق در این پژوهش، تعریف فرآیندی از جهانی شدن را مد نظر دارد؛ چرا که اقتضای رویکرد تطبیقی داشتن تلقی‌ای از موضوع است که در دو جامعه مشترک باشد و منحصر به ابعاد و یا ملاحظات صرفاً بومی نباشد. از این منظر جهانی شدن به معنی فرآیندهایی است که مردم در جوامع مختلف به واسطه آن در قالب جامعه واحد جهانی تعریف و جایابی می‌شوند (برای مطالعه در این خصوص نک. Albrow ۱۹۹۰)

۲-۲. شهروندی

شهروندی فراتر از یک موضوع، مسئله‌ای معطوف به حیات فرهنگی - سیاسی در حوزه عمومی است و می‌توان آن را مجموعه‌ای از آموزه‌ها معرفی نمود (Crick, ۱۹۹۹, p.۱۳). اگرچه شهروندی در زمره مفاهیمی است که از دل تجدد و فرهنگ انسان اجتماعی دوره مدرنیته برخاسته اما در کشورها و دوره‌های تاریخی مختلف، معانی متفاوتی داشته است (استیونسون، ۱۳۹۲، ص. ۱۱). با این حال از عناصر عمومی شده‌ای همچون حقوق، تکالیف، مسئولیت اجتماعی، مشارکت مدنی، هویت اجتماعی، ادغام اجتماعی، جامعه‌پذیری مدنی و هم‌پذیری فرهنگی تشکیل شده است (خواججه‌نوری، ۱۳۹۴، ص. ۶۷). ترنر از شهروندی، هویت و جماعت به عنوان منابع مرتبط با هم در شکل دادن به «شهر نیکو» و یا «شهر متعالی» سخن می‌گوید. آن‌جا که ترنر از «جماعت سیاسی» به عنوان زمینه‌ساز شهروندی سخن می‌گوید، بحث‌ها پیرامون دولت - ملت، مطرح می‌شود (Turner, ۱۹۹۳, pp. ۱-۱۸). با این حال برخی معتقدند نادیده گرفتن اهمیت «احساس تعلق اجتماعی» و یا «احساس تعلق به مظاهر ملی» در مفهوم شهروندی از جمله مهم‌ترین ایرادات به برداشت ترنر بوده است. این حس شهروندی در واقع اصل

عضویت یا عدم عضویت فرد در جامعه و جماعت (فراتر یا فروتر از حوزه ملی) را تعیین می‌کند. در واقع نظام حقوقی و الزامات اجتماعی شهروندی متکی بر قوت و ضعف این احساس است (عاملی، ۱۳۸۰، ص. ۱۷۰).

۳-۲. شهروندی جهانی

متفکران بسیاری بر جهانی بودن هویت، شهروندی و حکمرانی اصرار داشته‌اند. کاستلز معتقد است که در عصر اطلاعات شاهد پیدایش هویت‌های نیرومند مقاومی هستیم که در برابر امواج جهانی و فردگرایی رادیکال ایستادگی می‌کنند (کاستلز و دیویدسون، ۱۳۸۲، ص. ۴۳۲). از دیدگاه ایشان جهانی شدن، هویت‌های چندلایه‌ای را در درون خود پدید آورده است. از یک طرف، ظرفیت انسان از محلی بودن، محلی زندگی کردن و محل‌گرایی، به جهان بودن، در جهان زندگی کردن و خود را عضوی از جهان شش میلیاردی دانستن منتقل کرده است. از طرفی، فشرده شدن جهان واقعی تحت تأثیر وسائل ارتباط جمعی سریع، صنعت فرهنگی و همزمان ارتباطات، ظرفیت فزاینده‌ای را برای انسان فراهم آورده است و بنابراین، هویت فردی و اجتماعی نیز افق جهانی پیدا کرده است (خواجه نوری و دیگران، ۱۳۹۴، ص. ۷۰).

۳. الگوی تحلیل: اصول شهروندی جهانی

شهروندی جهانی به مثابه یک نظریه، دارای اصولی است که عموماً تحت تأثیر نظریه و الگوهای حکمرانی جدید شکل گرفته‌اند (نک. شولت، ۱۳۸۸). مهم‌ترین این اصول به عنوان راهنمای پژوهش حاضر عبارتند از:

۳-۱. مشارکت سیاسی در اداره امور جامعه جهانی

مجموعه ترتیباتی که در عصر جهانی شدن اتفاق افتاده؛ یعنی مرزها را دستخوش تغییرات کرده، انسان‌ها را در پیوند تنگاتنگ با هم قرار داده، حوزه‌های اجتماعی را در هم تنیده و تفوق ساحت محوری انسان مدرن را زیر سؤال برده، همه و همه بر مشارکت انسان عصر ارتباطات در گسست از محدودیت‌های پیشین و مشارکت در

فرآیندهای جهانی تأکید دارند (Pateman, ۱۹۷۶, p. I).

۳-۲. پاسخ‌گویی در قبال افکار عمومی جهانی

بزرگترین مزیت مردم‌سالاری بزعم فلاسفه سیاسی امکان اعمال کنترل و نظارت - از طریق نهادهای دموکراتیک - بر عملکردهای حاکمان و صاحبان قدرت است (مکفرسون، ۱۳۸۲، ص. ۱۹). به عبارتی مردم‌سالاری مستلزم پاسخگویی در طیف وسیعی از عوامل و در مجاری متنوع و کانال‌های گسترده و درگاه‌های عمیق مشروعیت‌ساز در قبال مردم به عنوان صاحبان امر است (رحمتی، ۱۳۹۱ الف، ص. ۱۵۷). بر این اساس شاهد شکل‌گیری عرصه‌ها و ساحت‌های نوینی در پاسخ‌گویی می‌باشیم که شهروند جهانی را از تعلقات بسته فروملی و یا ملی، رهایی بخشیده در ارتباط با منافع جهانی قرار می‌دهد.

۳-۳. مسئولیت‌پذیری فراگیر

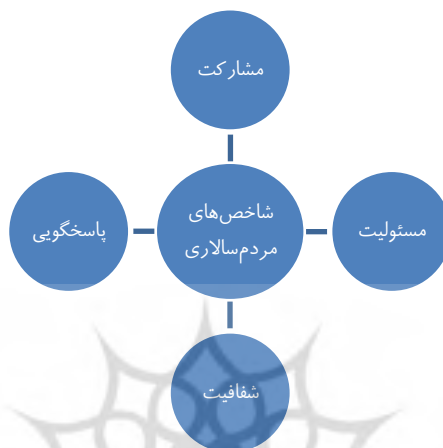
به واسطه افول حاکمیت در دوره جهانی‌شدن و صورت‌بندی و ساخت‌یابی مجدد این سامان سیاسی در منظومه بین‌المللی شدن دولت، مسئولیت صرفاً مسئله‌ای محلی نیست (نک. رحمتی، ۱۳۹۱ ب). در این جا شاهد شکل‌گیری شبکه‌ی تعلق‌ی خواهیم بود که فرامرزی بوده و از ایدئولوژی جهانی تا مکاتب محدود جغرافیایی، تبعیت می‌نماید. در این چشم‌انداز شاهد نوعی از مردم‌سالاری هستیم که به شهروند جهانی و نه ملی، قومی، نژادی و یا ... می‌اندیشد (نک. شولت، ۱۳۸۸، ص. ۳۲۸).

۳-۴. شفافیت پیچیده و پویا

شفافیت را می‌توان محور مطالعات نوین در حوزه مردم‌سالاری‌ها لقب داد که توجه بسیاری از اندیشه‌گران را بخود معطوف ساخته است. اهمیت این موضوع تا بدانجاست که می‌توان ادعا کرد اهداف مردم‌سالاری در جوامع مدرن بدون وجود شفافیت محقق نمی‌شود. به همین خاطر است که شفافیت در جامعه جهانی اهمیتی دوچندان یافته و از آن به مثابه امری پیچیده و پویا یاد می‌شود. پیچیدگی آن به دلیل تنوع ابزاری و سطوح شفافیت در گستره جهانی است؛ و پویایی آن به تحول مستمر آن متناسب با رشد

فناوری‌ها دلالت دارد. با این توضیح الگوی تحلیل نوشتار حاضر به صورت زیر قابل نمایش است.

نمودار شماره (۱): الگوی شهروندی جهانی

بر این اساس شهروندی جهانی دارای چند ویژگی بارز خواهد بود. آکسفام، کنفدراسیون بین‌المللی متشکل از ۱۵ سازمان که در ۹۸ کشور جهان با همکاری شرکا و متحدین خود در سراسر جهان، برای پیدا کردن راه‌حل‌های پایدار برای فقر و بی‌عدالتی فعالیت می‌کنند، ویژگی‌های شهروند جهانی را چنین برمی‌شمارد:

یک. نسبت به جهان وسیع‌تر آگاه است و دارای حس ایفای نقش به عنوان یک شهروند جهانی می‌باشد.
دو. به تفاوت و گوناگونی‌ها احترام می‌گذارد.

سه. نسبت به این جهان از لحاظ اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، فناوری و زیست‌محیطی فهم مشخص دارد.

چهار. از بی‌عدالتی اجتماعی منزجر و خشمگین شده است.

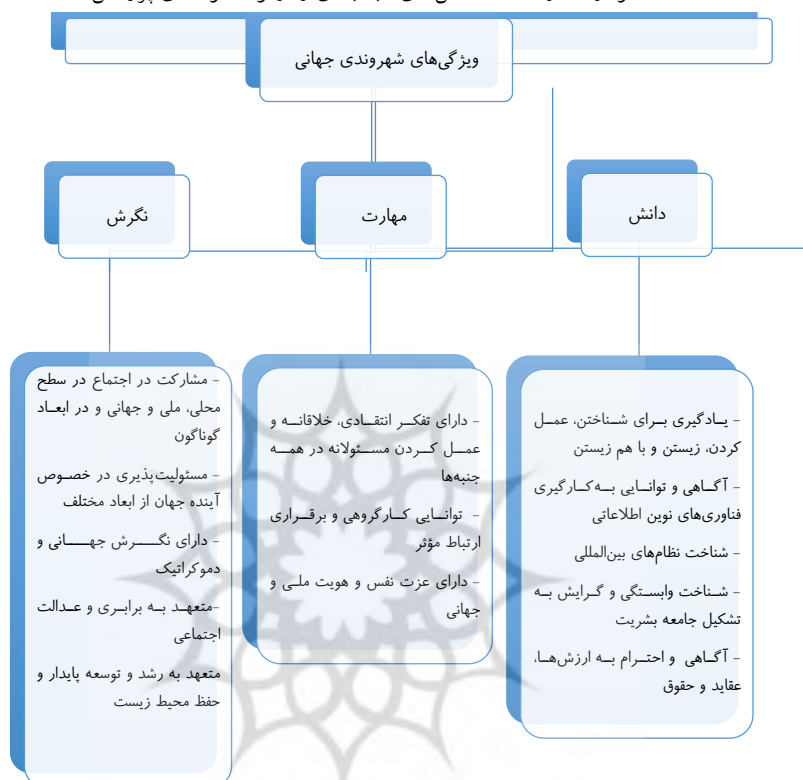
پنج. در طیف وسیعی از سطوح محلی تا جهانی، مشارکت و فعالیت می‌کند.

شش. خواهان اقدام برای تبدیل شدن جهان به مکانی پایدارتر است.

هفت. مسئولیت اعمال خود را به عهده می‌گیرد (به نقل از کشاورز، ۱۳۹۰، ص. ۶).

با استفاده از عناصر و ویژگی‌های شهروندی جهانی می‌توان شاخص‌های زیر را

برای طبقه‌بندی و آزمون نمونه‌های مشخص در دو جامعه ایران و سوئد، استفاده کرد:
نمودار شماره (۲) شاخص‌های طبقه‌بندی و آزمون نمونه‌های پژوهش

منبع: برگرفته از: کشاورز، ۱۳۹۰، ص. ۶. پژوهش‌های فلسفی

رتال جامع علوم انسانی

۴. روش تحقیق

پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی و به لحاظ رویکرد، توصیفی-تحلیلی و به لحاظ نحوه گردآوری داده‌ها، از نوع پیمایش میدانی است. در این پژوهش تلاش می‌شود پیوند بین مباحث تئوریک با کاربرد عملی دانش تئوریک در اولویت قرار گیرد. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل جمعیت کلی در دو کشور ایران و سوئد می‌شوند که در این پژوهش طبق اطلاعات موجود از آخرین آمارهای منتشر شده در

ایران ۷۹۹۲۶۷۰ (N) بوده است (منبع: وبگاه درگاه ملی آمار) که تعداد نمونه آماری را به ۳۸۴ می‌رساند و در سوئد تا سال ۲۰۱۹، ۱۰۰۵۱۷۲۸ (N) نفر بوده است (source: worldometers website) که حجم نمونه آماری را به ۳۸۴ می‌رساند. با استفاده

از فرمول کوکران محاسبه حجم نمونه (n) به قرار زیر به دست آمد:

$$\text{Sweden: } N(10,281,189) = (t(95\%/1.96) \cdot p(0.5)q(0.5)N) / [(N-1)d(0.5)^2 + t^2pq]$$

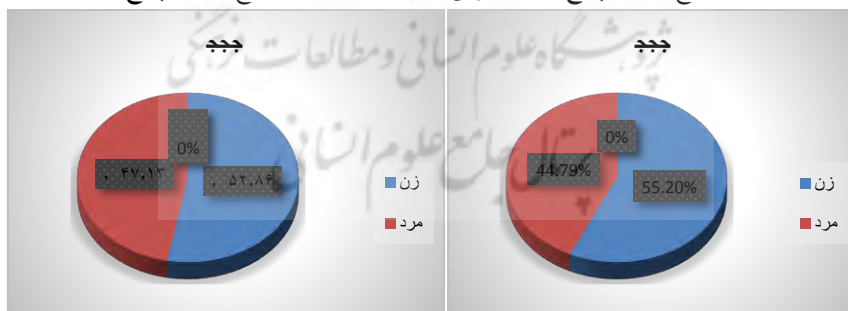
$$\text{Iran: } N(7992670) = (t(95\%/1.96) \cdot p(0.5)q(0.5)N) / [(N-1)d(0.5)^2 + t^2pq]$$

همچنین با استفاده از فرمول مورگان (Morgan, ۱۹۷۰) نیز حجم نمونه بالاتر از یکصد هزار نفر به ۳۸۴ در هر دو جامعه آماری می‌رسد.

۵. تحلیل یافته‌ها

در جامعه آماری این پژوهش چنان که نمودار شماره ۳، نشان می‌دهد، بیشترین فراوانی مربوط به خانم‌ها (۲۱۲ نمونه برابر با ۵۵٫۲۰٪) و کمترین فراوانی مربوط به آقایان (۱۷۲ نمونه برابر با ۴۴٫۷۹٪) است. در خصوص نمونه سوئدی، همان‌طور که نمودار ۴ نشان می‌دهد بیشترین فراوانی مربوط به خانم‌ها (۲۰۳ نمونه برابر با ۵۲٫۸۶٪) و کمترین فراوانی مربوط به آقایان (۱۸۱ نمونه برابر با ۴۷٫۱۳٪) است.

نمودار شماره (۳): توزیع جنسیت پاسخ‌دهندگان ایرانی نمودار شماره (۴): توزیع جنسیت پاسخ‌دهندگان سوئدی

۱-۵. سنجش و ارزیابی شاخص‌های دانش

در زمینه مؤلفه دانش، می‌توان به شاخص‌هایی از جمله یادگیری برای شناختن، عمل

کردن، زیستن و با هم زیستن، آگاهی و توانایی به کارگیری فناوری‌های نوین اطلاعاتی، شناخت نظام‌های بین‌المللی، شناخت وابستگی و گرایش به تشکیل جامعه بشریت و آگاهی و احترام به ارزش‌ها، عقاید و حقوق دیگران اشاره کرد. در این جا برای بررسی این شاخص‌ها، ضروری است تا این شاخص‌ها را تبدیل به مثال‌های عینی کنیم. در این خصوص شاخص‌های مورد نظر با احصا نظر متخصصان روان‌شناسی سیاسی، جامعه‌شناسی سیاسی و علوم تربیتی به صورت سؤالاتی طراحی شدند تا شاخص‌های مورد نظر در زمینه دانش، مورد سنجش و ارزیابی قرار گیرند که نتایج زیر از این حیث حائز اهمیت است. لذا مؤلفه‌ها و گویه‌های پژوهش به ترتیب زیر هستند.

جدول شماره (۱): توزیع متغیرها و مؤلفه‌های شهروندی جهانی

تعداد گویه	مؤلفه‌های متغیرهای تحقیق
۲	دانش
۲	مهارت
۵	نگرش

از جمله مسائلی که مورد توجه بوده است، مسئله تسهیم اطلاعات در عرصه جهانی بوده است. در این خصوص دو موضوع مورد توجه قرار گرفت. نخست اینکه از آن‌ها خواسته شد تا نظرشان را در مورد شفافیت و دسترسی به اطلاعات شخصی خود، اعم از اطلاعات مالی، آدرس محل سکونت، مشخصات خانواده و ... در دنیای مجازی، بیان کنند.

سؤال اول پژوهش: تا چه اندازه حاضر هستید اطلاعات مالی، آدرس سکونت و مشخصات خانواده‌تان را دیگران در شبکه‌های اجتماعی بدانند؟

جدول شماره (۲): توزیع فراوانی دانش جهانی (نمونه ایرانی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
دانش جهانی	۱,۱۳ نمونه	۱,۱۳ نمونه	۹,۹۷ نمونه	۱۹,۹۴ نمونه	۶۷,۸۰ نمونه	۹۱,۴۰ نمونه از ۳۵۱ ۳۸۴

بنابراین از میان پاسخ‌دهندگان ایرانی، تنها نزدیک به ۲٪ حاضر بودند اطلاعات مالی آنها را دیگران در شبکه‌های مجازی و در دنیای اینترنت بدانند. نزدیک به ۸۸٪ از آنها حاضر به شفافیت اطلاعات خود در دنیای مجازی نبوده‌اند.

جدول شماره (۳): توزیع فراوانی دانش جهانی (نمونه سوئدی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
دانش جهانی	۱۲۹ نمونه ٪۳۷,۶	۱۰۲ نمونه ٪۲۹,۷۳	۷۷ نمونه ٪۲۲,۴	۱۲ نمونه ٪۳,۴۹	۲۳ نمونه ٪۶,۷۰	۳۸۴ نمونه از ۳۴۳ ٪۸۹,۳۲

در میان پاسخ‌دهندگان سوئدی، نزدیک به ۶۷ درصد از آنها معتقد بودند که مشکلی با انتشار اطلاعات شخصی خود در شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی ندارند. نزدیک به ۱۰ درصد از آنها با انتشار اطلاعاتشان در فضای مجازی در تعارض بوده‌اند.

سؤال دوم پژوهش: آیا مایل هستید که اطلاعات مالی و ملی کشورتان اعم از اطلاعات نظامی - امنیتی، وام‌ها، بدهی‌ها و ... در دسترس همه کشورها و سازمان‌های بین‌المللی قرار گیرد؟

جدول شماره (۴): توزیع فراوانی دانش جهانی نسبت به دسترسی عمومی به اطلاعات مالی و ملی (نمونه ایرانی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
دانش جهانی	۷ نمونه ٪۲,۰۲	۷ نمونه ٪۲,۰۲	۲۱ نمونه ٪۶,۰۸	۷۶ نمونه ٪۲۲,۰۲	۲۳۴ نمونه ٪۶۷,۸۲	۳۸۴ نمونه از ۳۴۵ ٪۸۹,۸۴

موضوع دوم در خصوص شفافیت اطلاعات، این بود که از آنها خواسته شد تا در خصوص دسترسی همه کشورهای به اطلاعات ملی و مالی کشور اظهار نظر کنند، و بیان کنند که تا چه حد موافقت می‌کنند که اطلاعات مالی و ملی کشورشان اعم از اطلاعات نظامی و امنیتی، اطلاعات نسبت به مسائل و بدهی‌های مالی، وام‌های خارجی و ... را

دیگر کشورها و سازمان‌های غیردولتی بدانند. در این خصوص نزدیک به ۹۰٪ از آن‌ها معتقد بودند که مایل نیستند که سایر کشورها و نهادهای بین‌المللی نسبت به اطلاعات مالی و ملی کشورشان، دسترسی داشته باشند. این موضوع در حالی است که بسیاری از اطلاعات مالی و ملی کشورها در دسترس سایر کشورها و نهادهای بین‌المللی است.

جدول شماره (۵): توزیع فراوانی دانش جهانی نسبت به دسترسی عمومی به اطلاعات مالی و ملی

(نمونه سوئدی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
دانش جهانی	۳۵,۹۷٪ نمونه ۱۲۷	۲۴,۹۲٪ نمونه ۸۸	۱۰,۱۹٪ نمونه ۳۶	۱۵,۸۶٪ نمونه ۵۶	۱۳,۰۳٪ نمونه ۴۶	۹۱,۹۲٪ ۳۵۳ نمونه از ۳۸۴

بنابراین تنها ۲۹٪ از پاسخ‌دهندگان سوئدی مخالف انتشار اطلاعات مالی و ملی کشورشان بودند. نزدیک به ۶۱٪ موافق انتشار اطلاعات کشورشان و در دسترس قرار گرفتن آن توسط سایر کشورها بوده‌اند.

سنجش و ارزیابی شاخص آگاهی نسبت به جهانی شدن، به همراه نگاه به سمت مؤلفه‌های بومی، محلی و ملی، نشان‌دهنده این موضوع است که نمونه مورد تحقیق، هم نسبت به مناسبات عصر جهانی شدن بی تفاوت است و هم به دلایلی از جمله شرایط ملی، دسترسی به مکانیزم‌های بهره‌وری از شهروندی بین‌المللی و ... که در قسمت نتیجه‌گیری بیان خواهد شد، ارزش‌های ملی دارای اهمیت بسیار زیادی است.

۲-۵. سنجش و ارزیابی شاخص مهارت

در زمینه مؤلفه مهارت می‌توان به شاخص‌هایی همچون تفکر انتقادی، خلاقانه و عمل کردن مسئولانه در همه جنبه‌های فکری و جهانی، توانایی کارگروهی و برقراری ارتباط مؤثر در گستره جهانی و عزت نفس و هویت ملی و جهانی، اشاره کرد. در این‌جا و برای بررسی این شاخص‌ها، بایستی این سنجه‌ها و شاخص‌ها را با توجه به معیارهای عینی که در خصوص مسئله شهروندی به صورت مقایسه‌ای وجود دارد، مورد بررسی

قرار داد که در زیر به برخی از آن‌ها اشاره خواهد شد.

سؤال سوم پژوهش: اگر به شما بگویند برای رفع مشکلات بیکاری در استان محل سکونتتان نیازمند تأسیس پالایشگاه نفت هستیم، تا چه اندازه موافق هستید؟

جدول شماره (۶): توزیع فراوانی عملکرد مسئولانه با دوگانه «رفع بیکاری»- «تأسیس پالایشگاه»
(نمونه ایرانی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
مهارت مسئولانه جهانی	۱۶٫۹۵٪ ۵۹ نمونه	۱۲٫۹۳٪ ۴۵ نمونه	۸٫۹۰٪ ۳۱ نمونه	۲۲٫۹۸٪ ۸۰ نمونه	۳۸٫۲۱٪ ۱۳۳ نمونه	۹۰٫۶۲٪ ۳۴۸ نمونه از ۳۸۴

وقتی از نمونه‌ها خواسته شده که از میان اولویت و اهمیت برای «از بین رفتن مشکل اشتغال و رفع بیکاری»، «تأسیس پالایشگاه نفت»، و «عدم تأسیس آن» دست به انتخاب بزنند، نزدیک به ۳۰ درصد مخالف و ۶۱٪ موافق تأسیس یک پالایشگاه بوده‌اند، این موضوع نشان‌دهنده این است که از نظر مخاطبین، مسئله اشتغال در درجات ابتدایی اهمیت قرار دارد و مسائل زیست محیطی به عنوان یکی از شاخص‌های اهمیت در عصر جهانی شدن در حوزه اطلاعات و آگاهی در درجات بعدی. در این جا «پالایشگاه» به عنوان نماد عصر مدرنیته مد نظر بوده و سنجش میزان رغبت جامعه آماری نسبت به آن، به عنوان مظهری از آگاهی در عصر جهانی شدن محسوب می‌شود.

جدول شماره (۷): توزیع فراوانی عملکرد مسئولانه با دوگانه «رفع بیکاری»- «تأسیس پالایشگاه»
(نمونه سوئدی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
مهارت مسئولانه جهانی	۵۲٫۳۸٪ ۱۸۷ نمونه	۳۰٫۸۱٪ ۱۱۰ نمونه	۱۳٫۷۲٪ ۴۹ نمونه	۱٫۹۶٪ ۷ نمونه	۱٫۱۲٪ ۴ نمونه	۹۲٫۹۶٪ ۳۵۷ نمونه از ۳۸۴

هنگامی که همین سؤال از شهروندان سوئدی پرسیده شد، نزدیک به ۸۳٪ مخالف تأسیس پالایشگاه نفت یا فرآورده‌های پتروشیمی در شهر محل سکونتشان بوده‌اند و

نزدیک به ۳٪ با این موضوع موافق بودند.

سؤال چهارم پژوهش: اگر برای رفع بلایای طبیعی، یک نهاد بین‌المللی بخواهد همکاری کند، شما نسبت آن را با مسئله امنیت ملی چگونه می‌بینید؟

جدول شماره (۸): توزیع فراوانی مهارت همکاری جویانه با نهادهای جهانی (نمونه ایرانی)

متغیر	مشارکت NGOها بی نظارت دولت	مشارکت NGOها با نظارت دولت	حضور دول هم‌پیمان	مسئولیت صرف دولت	مجموع نمونه معتبر از کل
مهارت همکاری جویانه جهانی	۱۰,۹۲٪ نمونه ۳۹	۱۵,۹۶٪ نمونه ۵۷	۲۲,۹۶٪ نمونه ۸۲	۴۷,۶۱٪ نمونه ۱۷۰	۹۰,۶۲٪ نمونه ۳۴۸ از ۳۸۴

وقتی از نمونه‌ها خواسته شد تا در این خصوص اظهار نظر کنند که برای از بین بردن بلایای طبیعی، آیا مایل هستند که نهادهای بین‌المللی یا کشورهای دیگر مداخله‌ای داشته باشند یا معتقدند کشورشان مستقلاً و بدون دخالت کشوری دیگر باید به برطرف کردن مشکلات دست زند، بسیاری از آن‌ها مداخله یک سازمان بین‌المللی یا همکاری یک کشور دیگر در حل بلایای طبیعی را در منافات با «امنیت ملی» دانسته‌اند. نزدیک به ۵۰ درصد از آن‌ها معتقدند که کشور خودشان باید مستقلاً این مشکلات را برطرف کند. به‌علاوه اینکه نزدیک به ۲۳ درصد از آن‌ها معتقدند که در صورت مشارکت سایر کشورها یا نهادهای دیگر، نهادهای نظارتی کشورشان باید در آن مداخله کنند. نزدیک ۱۶٪ معتقدند که نهادهای غیردولتی بین‌المللی در این مسائل باید مداخله کنند و این مداخله امنیتی نیست.

جدول شماره (۹): توزیع فراوانی مهارت همکاری جویانه با نهادهای جهانی (نمونه سوندی)

متغیر	مشارکت NGOها بی نظارت دولت	مشارکت NGOها با نظارت دولت	حضور دول هم‌پیمان	مسئولیت صرف دولت	مجموع نمونه معتبر از کل
مهارت همکاری جویانه جهانی	۲۹,۹۱٪ نمونه ۱۰۵	۳۷,۸۹٪ نمونه ۱۳۳	۲۶,۲۱٪ نمونه ۹۲	۵,۹۸٪ نمونه ۲۱	۹۱,۴۰٪ نمونه ۳۵۱ از ۳۸۴

نزدیک به ۶۸٪ از شهروندان سوئدی موافق حضور فعال NGOها در از بین بردن مشکلات و بلایای طبیعی در کشورشان بودند و نزدیک به ۳۲ درصد موافق حضور دولت‌های هم‌پیمان و نقش دولت محلی خود برای رفع بلایای طبیعی بودند.

۳-۵. سنجش و ارزیابی شاخص نگرش

در این خصوص می‌توان به شاخص‌هایی همچون مشارکت در اجتماع در سطح محلی، ملی و جهانی، مسئولیت‌پذیری در خصوص آینده جهان از ابعاد مختلف، دارای نگرش جهانی و دموکراتیک، متعهد به برابری و عدالت اجتماعی بودن، و متعهد به رشد و توسعه پایدار و حفظ محیط زیست بودن، اشاره کرد. در خصوص عملیاتی کردن این دیدگاه نزد جوامع و نمونه‌های آماری متعدد، نیز می‌توان و باید آن‌ها را با توجه به محیط‌های متعدد مورد ارزیابی قرار داد که در زیر به آن‌ها اشاره خواهد شد.

سؤال پنجم پژوهش: فرض کنید که فیس بوک، یاهو و گوگل می‌خواهند در کشورتان دیتاستر داشته باشند، تا چه اندازه نصب آن را موضوعی امنیتی می‌دانید؟

جدول شماره (۱۰): توزیع فراوانی نگرش جهانی به ارتباطات و زیرساخت‌های ارتباطی (نمونه ایرانی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
نگرش جهانی به زیرساخت‌ها	۳۶,۱۵٪ ۱۲۸ نمونه	۲۸,۸۱٪ ۱۰۲ نمونه	۳,۱۰٪ ۱۱ نمونه	۱۹,۴۹٪ ۶۹ نمونه	۱۲,۴۲٪ ۴۴ نمونه	۹۲,۱۸٪ ۳۵۴ نمونه از ۳۸۴

یکی از مسائلی که در خصوص نگرش می‌توان به آن اشاره کرد، موضوع استقرار ترتیبات بین‌المللی در مرزهای داخلی است. نگرش نسبت به این موضوع که آیا این ترتیبات موضوعی در مغایرت با منافع و امنیت ملی است، مسئله‌ای بود که از نمونه مورد نظر خواسته شد تا در خصوص آن اظهار نظر کنند. نزدیک به ۵۰ درصد از مخاطبان معتقدند که استقرار ترتیباتی شبیه به دیتاستر فیس‌بوک، یاهو و گوگل در کشورشان، مسئله امنیتی است و حاضر به انجام آن نیستند.

جدول شماره (۱۱): توزیع فراوانی نگرش جهانی به ارتباطات و زیرساخت‌های ارتباطی (نمونه سوئدی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
نگرش جهانی به زیرساخت‌ها	۳٫۸۳٪ نمونه ۱۴	۹٫۳۱٪ نمونه ۳۴	۲۴٫۳۸٪ نمونه ۸۹	۲۴٫۹۳٪ نمونه ۹۱	۳۷٫۵۳٪ نمونه ۱۳۷	۹۵٫۰۲٪ نمونه ۳۶۵ از ۳۸۴

هنگامی که این موضوع از شهروندان سوئدی پرسش شد، نزدیک به ۶۲٪ آن‌ها موافق استقرار دیتاستر فیس‌بوک، یاهو و گوگل در کشورشان بودند. سؤال ششم پژوهش: تا چه اندازه معتقدید اتباع خارجی مقیم کشور بایستی به موطن اصلی خود بازگردند؟

جدول شماره (۱۲): توزیع فراوانی نگرش جهانی به مسئولیت متعهدانه جهانی (نمونه ایرانی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
نگرش مسئولیت‌پذیری جهانی	۰٫۲۷٪ نمونه ۱	۱۷٫۷۲٪ نمونه ۶۴	۸٫۰۳٪ نمونه ۲۹	۶۱٫۷۷٪ نمونه ۲۲۳	۱۲٫۱۸٪ نمونه ۴۴	۹۴٫۰۱٪ نمونه ۳۶۱ از ۳۸۴

سنجش نگرش مخاطبان نسبت به اینکه مثلاً عراقی‌ها یا افغانستانی‌ها آیا شهروندانی برابر با آن‌ها و دارای حقوق همسنگ با آن‌ها در گستره جهانی محسوب می‌شوند، به این موضوع ارتباط وثیقی داشته است که آن‌ها تا چه اندازه معتقدند که افغانستانی‌ها یا عراقی‌های مهاجر در ایران، بایستی به موطن اصلی خود برگردند یا خیر. مفروض این سؤال نیز این سؤال است که آیا و تا چه اندازه نمونه مورد نظر به این معتقد است که «وطن»، «مرز» و «سرزمین» مختص به یک نژاد و یا یک ملت دارای خاطرات مشترک است. موضوع مهم در این‌جا این است که نزدیک به ۷۳ درصد از مخاطبان معتقدند که مهاجران بایستی به «موطن اصلی» خود بازگردند.

جدول شماره (۱۳): توزیع فراوانی نگرش جهانی به مسئولیت متعهدانه جهانی (نمونه سوئدی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
نگرش مسئولیت پذیری جهانی	۱۴,۲۰٪ ۵۱ نمونه	۲۶,۱۸٪ ۹۴ نمونه	۱,۹۴٪ ۷ نمونه	۳۷,۸۸٪ ۱۳۶ نمونه	۱۹,۷۷٪ ۷۱ نمونه	۹۳,۴۸٪ ۳۵۹ نمونه از ۳۸۴

نزدیک به ۴۰٪ از شهروندان سوئدی موافق خروج اتباع سایر کشورها از کشورشان بودند و نزدیک به ۵۸٪ آن‌ها مخالف خروج اتباع کشورهای دیگر از کشورشان بودند.

سؤال هفتم: تا چه حد مایل هستید در کمپین بین‌المللی مبارزه با حشره کش‌ها مشارکت داشته باشید؟

جدول شماره (۱۴): توزیع فراوانی نگرش جهانی به تکالیف (نمونه ایرانی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
نگرش زیست‌بومی جهانی	۱۴,۰۳٪ ۴۸ نمونه	۱۹,۸۸٪ ۶۸ نمونه	۱,۱۶٪ ۴ نمونه	۳۸,۸۸٪ ۱۳۳ نمونه	۲۶,۰۲٪ ۸۹ نمونه	۸۹,۰۶٪ ۳۴۲ نمونه از ۳۸۴

یکی دیگر از مؤلفه‌های نگرش جهانی، مشارکت در مناسبات مربوط به بشر در عصر جهانی شدن است. در این قسمت از نمونه آماری خواسته شده تا بگوید آیا و تا چه حد حاضر است که در کارزار مبارزه با حشره‌کش‌ها دخیل باشد، که نزدیک به ۳۴٪ از آن‌ها معتقدند که تمایلی به مشارکت در این ترتیبات ندارند.

جدول شماره (۱۵): توزیع فراوانی نگرش جهانی به تکالیف (نمونه سوئدی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
نگرش زیست‌بومی جهانی	۳۰,۹۶٪ ۱۰۹ نمونه	۵۳,۹۷٪ ۱۹۰ نمونه	۱,۹۸٪ ۷ نمونه	۶,۸۱٪ ۲۴ نمونه	۶,۲۵٪ ۲۲ نمونه	۹۱,۶۶٪ ۳۵۲ نمونه از ۳۸۴

وقتی همین سؤال از شهروندان سوئدی پرسیده شد، نزدیک به ۸۶٪ از آنها موافق مشارکت در این سطح بودند و نزدیک به ۱۳٪ مایل به مشارکت با حشره‌کش‌ها نبودند. سؤال هشتم پژوهش: به نظر شما عدم الحاق ایران به موافقتنامه آب و هوایی پاریس تا چه اندازه آینده شخص شما را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد؟

جدول شماره (۱۶): توزیع فراوانی نگرش جهانی به تعهد زیست‌محیطی جهانی (نمونه ایرانی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
نگرش زیست‌بومی جهانی	۱۷,۷۱٪ نمونه ۶۲	۳۸,۲۸٪ نمونه ۱۳۴	۱٪ نمونه ۴	۳۰٪ ۱۰۵ نمونه	۱۳٪ ۴۵ نمونه	۹۱,۱۴٪ ۳۵۰ نمونه از ۳۸۴

همچنین موضوع دیگری که می‌توان از آن به عنوان شاخصی برای مشارکت در اتخاذ ترتیبات جهانی در عصر جهانی شدن ذکر کرد، این است که تا چه حد به سمت ترتیباتی از جمله موافقتنامه‌های محیط زیستی و آب و هوایی تمایل وجود دارد. الحاق کشورها به موافقتنامه‌های آب و هوایی یکی از معیارها و موازینی است که می‌توان در این خصوص از آن سخن گفت. از نمونه مورد نظر خواسته شده تا نظر خود را در خصوص الحاق ایران به موافقتنامه آب و هوایی پاریس اعلام کرده و بگوید که تا چه حد معتقد است که این موافقتنامه بر شرایط زندگی شخصی او تأثیر می‌گذارد، نزدیک به ۵۵ درصد معتقد بوده‌اند که این موافقتنامه‌ها تأثیری بر زندگی شخصی آنها ندارد.

جدول شماره (۱۷): توزیع فراوانی نگرش جهانی به تعهد زیست‌محیطی جهانی (نمونه سوئدی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
نگرش زیست‌بومی جهانی	۱۲,۰۶٪ نمونه ۴۲	۸,۰۴٪ نمونه ۲۸	۳,۱۶٪ نمونه ۱۱	۳۰,۱۷٪ ۱۰۵ نمونه	۴۶,۵۵٪ ۱۶۲ نمونه	۹۰,۶۲٪ ۳۴۸ نمونه از ۳۸۴

هنگامی که این سؤال از شهروندان سوئدی پرسیده شد، نزدیک به ۷۷٪ از آنها موافق پیوستن به موافقتنامه‌های آب و هوایی و تأثیر مستقیم آن در زندگی خود بودند و نزدیک به ۲۰ درصد تأثیر مستقیمی بین این دو نمی‌دیدند.

سؤال نهم پژوهش: آیا مایل هستید در قبال هر زباله‌ای که بر روی زمین انداخته-اید، ۵۰ هزار تومان جریمه شوید؟

جدول شماره (۱۸): توزیع فراوانی نگرش جهانی به حفاظت از میراث بشری (نمونه ایرانی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل
نگرش مسئولیت و انتقادپذیری	٪۱۳ نمونه ۴۵	٪۱۸٫۸۴ نمونه ۶۵	٪۰٫۸۶ نمونه ۳	٪۲۰٫۰۸ نمونه ۷۰	٪۴۶٫۹۵ نمونه ۱۶۲	٪۸۹٫۸۴ ۳۴۵ نمونه از ۲۸۴

در خصوص رشد و توسعه پایدار محیط زیست از آنها خواسته شده است تا بین این دو متغیر یکی را انتخاب کنند، نخست «آلوده کردن محیط زیست» و دوم «مسئولیت‌پذیری و انتقادپذیری». نزدیک به ۶۷ درصد از نمونه مورد نظر اینگونه پاسخ داده‌اند که در قبال «آلوده کردن محیط زیست»، «حاضر نیستند که جریمه‌ای را پرداخت کنند.» وقتی از آنها پرسیده شد که بگویند «آیا مایل هستید در قبال هر زباله‌ای که بر روی زمین انداخته‌اید، ۵۰ هزار تومان جریمه شوید؟»، نزدیک به ۳۳ درصد از آنها موافق جریمه شدن در این خصوص بودند.

جدول شماره (۱۹): توزیع فراوانی نگرش جهانی به حفاظت از میراث بشری (نمونه سوئدی)

متغیر	خیلی زیاد	زیاد	متوسط	پائین	خیلی پائین	مجموع نمونه معتبر از کل نمونه
نگرش مسئولیت و انتقادپذیری	٪۴۲٫۹۷ نمونه ۱۵۳	٪۴۸٫۰۳ نمونه ۱۷۱	٪۲٫۸۰ نمونه ۱۰	٪۵٫۰۵ نمونه ۱۸	٪۱٫۱۲ نمونه ۴	٪۹۲٫۷۰ ۳۵۶ نمونه از ۳۸۴

قریب ۹۱٪ سوئدی‌ها موافق پرداخت جریمه در قبال نقض محیط زیست بودند و نزدیک به ۶ درصد با این موضوع مخالفت کردند.

نتیجه گیری

جهانی شدن شاخص ها و مؤلفه های بسیاری را بر مردم سالاری بار کرده است که از جمله این شاخص ها می توان به تغییراتی که معیارهای دموکراتیک شفافیت، پاسخ گویی، مسئولیت و مشارکت ایجاد کرده است، اشاره داشت. در همین زمینه می توان به مسئله بنیادین شهروندی نیز توجه داشت. شهروندی در عرصه و عصر جهانی شدن دستخوش تغییراتی شده است که این تغییرات به ویژه بر بنیان های سه گانه دانش، مهارت و نگرش استوار بوده است. با در نظر گرفتن متغیرهای مستقل و مداخله گر، این پژوهش به دنبال ارزیابی و سنجش درجه شهروندی بین المللی در دو کشور ایران و سوئد بود و به واسطه همین موضوع دو جامعه آماری مورد بررسی قرار گرفت. همان طور که نتایج به دست آمده نشان می دهد، رویکرد کلی در شهروندان ایرانی، با شهروندی بین المللی فاصله دارد و در خصوص شهروندان سوئدی بیشتر با شاخص ها و مؤلفه های شهروندی همگرا است که نگاهی به شاخص ها و نتایج به دست آمده مؤید این موضوع بوده است. یکی از دلایل این موضوع در ایران را می توان مسئله اهمیت ویژگی ها و متغیرهای ملی و نگرش کلی روان شناختی سیاسی ایرانیان به ترتیبات بین المللی دانست. همچنین از دیگر متغیرهایی که سبب این رویکرد ایرانیان شده است، بدبینی تاریخی نسبت به نظام و تحولات بین الملل بوده است.

کتابنامه

- استیونسون، ن (۱۳۹۲). شهروندی جهانی، ترجمه افشین خاکباز، تهران: نشر تیسرا.
- بیلیس، جان (۱۳۸۸). جهانی شدن سیاست، تهران: موسسه ابرار معاصر تهران.
- تاملینسون، جان (۱۳۸۱). جهانی شدن و فرهنگ، ترجمه محسن حکیمی، تهران: دفتر پژوهش های فرهنگی.
- خواججه نوری و دیگران (۱۳۹۴). «مطالعه رابطه جهانی شدن فرهنگی و هویت اجتماعی»، جامعه شناسی کاربردی، سال بیست و ششم، شماره ۵۷، شماره اول، بهار ۱۳۹۴، صص ۶۵-۸۴.
- دال، رابرت (۱۳۷۹). درباره مردم سالاری، ترجمه حسن فشارکی، تهران: شیرازه.
- رحمتی، رضا (۱۳۹۱ - الف)، «آسیب شناسی مردم سالاری در عصر جهانی شدن»، فصلنامه روابط خارجی، سال چهارم، شماره اول، بهار ۱۳۹۱، صص. ۱۴۹-۱۹۰.
- رحمتی، رضا (۱۳۹۱ - ب)، «سیاست جهانی شده»، فصلنامه پژوهش سیاست نظری، بهار و تابستان

۱۳۹۱، صص. ۶۳-۸۹.

شولت، آرت (۱۳۸۸). «جهانی شدن سیاست»، در: جان بیلیمس و استیو اسمیت (۱۳۸۸) جامعه و سیاست در عصر جهانی شدن، ترجمه جمعی از مترجمان، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.

عاملی، سعیدرضا (۱۳۸۰). «تعامل جهانی شدن، شهروندی و دین» نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۸، پاییز و زمستان.

غفاری هاشجین، زاهد (۱۳۹۷). «عوامل مؤثر بر مشارکت سیاسی دانشجویان علوم سیاسی و فنی دانشگاه تهران»، فصلنامه دانش سیاسی، دوره ۶، شماره ۲، پاییز و زمستان، صص. ۲۴۰-۲۰۷.

کاستلز، استفان و دیویدسون، الیستر (۱۳۸۲). شهروندی و مهاجرت، ترجمه فرامرز تقی‌لو، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.

مکفرسون، سی. بی (۱۳۸۲). سه چهره دموکراسی، ترجمه مجید مددی، تهران: نشر دیگر.

مولائی، محمدرضا (۱۳۹۷). «نقش دانش و اعتماد سیاسی در پیش‌بینی علاقه‌مندی دانشجویان به مشارکت سیاسی»، فصلنامه دانش سیاسی، دوره ۱۴، شماره ۱ - شماره پیاپی ۲۷، بهار و تابستان، صص. ۱۶۳-۱۴۱.

Albrow, M (۱۹۹۰), "Introduction, in M. Albrow and Elizabeth King (eds.), **Globalization, Knowledge and Society**, London: Sage.

Anderson, B. (۱۹۸۹) **Imagined Communities**, London: Verso .

Castells, Manuel (۲۰۰۶) "Globalization and democracy" **Journal of Contemporary Culture**, N

Cochran W. (۱۹۷۷) **Sampling Techniques**, ۳rd Edition, Wiley Publishers, New York:

Cox, M. (۱۹۹۴), "The end of the world", **Review of International Studies**, ۲۰ (۲۰): ۱۸۷-۲۰۰.

Crick, Bernard (۱۹۹۹), **National Curriculum Citizenship**, London: DFES&QCA .

Giddens, A. (۱۹۹۰), **The consequences of Modernity: safe and society in late modern age** , Cambridge: Polity Press and Stanford, Calif, Stanford Uni Press .

Held, D (۱۹۹۵) **Democracy and Global Order: from the Modern State to Cosmopolitan Governance**, Cambridge: Polity Press .

Held, David (۲۰۰۰) "The challenge of political community: the end of the world of globalization", in David Held (ed.) **Global Democracy**. London and New York: Routledge .

Janoski, T. (۱۹۹۸) **Citizenship and Civil Society: a Framework of Rights & Obligations, in Liberal Traditional and Social Democratic Regime**, Cambridge: Cambridge University Press .

Krejcie, R. V& , Morgan, D. W. (۱۹۷۰) Determining sample size for research activities. **Educational and Psychological Measurement**, Vol. ۳۰ .

Pateman, Carole (۱۹۷۶), **Participation and Democratic Theory**, Cambridge: Cambridge University Press .

Popper, Karl Raimund (۱۹۷۱), **The Open Society and Its Enemies**, Princeton University Press .

Smith, Peter (۲۰۰۲) "The impact of globalization on the environment or the future?" **Journal of Canadian Studies**, VL - ۳۶, ۱۱۶ - ۱۴۰ .

Turner, B. (۱۹۹۳) **Contemporary Problems in Theory of Civilizations**, in B. Turner (ed.), **Citizenship and Social Theory**. London: Sage .

Yalcintan, Murat Cemal (۲۰۰۵) "Globalization, Politics And Democracy: A case study of the effects of globalization on the political system of Turkey" Theses submitted for the degree of Ph.D .

worldometers website, Swedish population, available in :

<https://www.worldometers.info/world-population/sweden-population/>

وبگاه درگاه ملی آمار: دسترسی در:

https://www.amar.org.ir/Portals/0/amarmozuii/infographics/Infographic_Census1395.pdf

